

01.03.2023
osvita 1056

В.А. Ковальчук
Курт ЗМ
Май ЗМ
до Зоді, інформатика
до керівника

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

пр. Соборний, 164, м. Запоріжжя, 69107

e-mail: zoda.deposvita@gmail.com, osvita@zoda.gov.ua

сайт: <http://osvita.zoda.gov.ua/>, код ЄДРПОУ 02143429

01.03.2023

№ 533/03.2-14

На №

від

Керівникам органів управління
освітою райдержадміністрацій

Керівникам органів управління
освітою, уповноваженим в
управлінні освітою сільських,
селищних, міських рад

Керівникам закладів загальної
середньої освіти з інтернатами
(пансіонами)

Директорам закладів позашкільної
освіти
(за списком)

Про приймання дослідницьких робіт
та документації для участі в III етапі
Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів –
членів Малої академії наук України

Шановні колеги!

Відповідно до листа Директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України від 21.02.2023 № 4/433-23 «Про приймання дослідницьких робіт та документації для участі в III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України» (додається) надсилаємо до Вашого відома та використання в роботі Методичні рекомендації щодо особливостей проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України у 2022/2023 навчальному році.

Додаток: на 6 арк. у 1 прим.

З повагою

заступник директора департаменту –
начальник управління

Віктор ЗАХАРЧУК

Геннадій Корнієнко 0674375732

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Директорат дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти

пр. Перемоги, 10 м. Київ, 01135, тел.(044)481-32-39, e-mail: inclusion@mon.gov.ua

Департаментам (управлінням) освіти
і науки обласних, Київської міської
військових адміністрацій

Про приймання дослідницьких робіт
та документації для участі в III етапі
Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів –
членів Малої академії наук України

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04 листопада 2022 року № 985 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році», в травні 2023 року буде проведений фінальний етап зазначеного заходу в дистанційній формі (онлайн).

Для участі в III етапі конкурсу-захисту необхідно з 22 по 29 березня включно подати електронні варіанти документів відповідно до пунктів 5 та 6 розділу V Правил проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06 квітня 2020 року № 481, зареєстрованого Міністерством юстиції України 22 квітня 2020 року за № 372/34655.

Звертаємо вашу увагу на те, що для участі у фінальному етапі конкурсу обов'язковою є онлайн реєстрація учасників з 22 по 29 березня. Необхідні посилання для завантаження документації та на форму реєстрації будуть надіслані на адреси відповідальних осіб обласних відділень МАН та оприлюднені на офіційному сайті Національного центру «Мала академія наук України» у розділі «Конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів - членів МАН» не пізніше 10 березня.

З метою забезпечення якісної організації та проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році Міністерство надсилає методичні рекомендації щодо особливостей проведення зазначеного заходу.

Детальна інформація: електронна пошта заходу:
konkurs2020@man.gov.ua та телефоном: (063) 77-57-198 (Анастасія Плєскач).

МОН № 4/433-23 від 21.02.2023

Підписав: Єресько Олег Вікторович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000C7693300A9EC9B00
Дійсний: з 25.11.2021 13:21:11 по 25.11.2023 13:21:11

Олег ЄРЕСЬКО

**Методичні рекомендації щодо особливостей проведення III етапу
Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів –
членів МАН України у 2022/2023 навчальному році**

Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України (далі – Конкурс) – це один з елементів популяризації наукової освіти, зорієнтований не на наукові відкриття, а на формування навичок написання академічних текстів у науковому стилі, користування поняттєво-категоріальним апаратом науки, вміння розробляти методологію дослідження та коректно його проводити, формування академічної культури та розуміння того, що позитивні зрушення у суспільстві можливі лише на основі наукових відкриттів і вміння розумно та відповідально ними розпоряджатися.

З метою створення рівних умов для участі обдарованих дітей і молоді у III етапі Конкурсу організація та проведення заходу мають ґрунтуватися на забезпеченні відкритості та прозорості, максимальній об'єктивності під час визначення переможців. Для цього організатори і учасники конкурсу повинні неухильно дотримуватись Правил проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 08.02.2021 № 147, зареєстрованих в Міністерстві освіти і науки України 05.04.2021 за № 441/36063 (далі – Правила).

Формат Конкурсу в 2022/2023 навчальному році

У зв'язку з введенням на території України воєнного стану та запровадженням обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-Co V-2 Конкурс у 2022/2023 навчальному році проводиться в дистанційній формі, що передбачає приймання документації для участі у фінальному етапі Конкурсу в електронній формі. Згідно 7 пункту IV розділу Правил, організаційні комітети II етапу Конкурсу мають подати скан-копії документів відповідно переліку. У випадку невідповідного оформлення або відсутності одного із документів, за організаційним комітетом III етапу Конкурсу зберігається право не приймати проект до участі у фінальному етапі Конкурсу.

Наголошуємо, що перераховані нижче документи в електронному варіанті обов'язково мають бути оформлені належним чином. Зокрема містити печатку відповідного органу управління в галузі освіти /закладу освіти, де це вимагається правилами Конкурсу; підпис керівника / автора, де необхідно:

- копія підсумкового наказу органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері освіти, місцевого органу управління у сфері освіти в

області, містах Києві або Севастополі про результати проведення II етапу Конкурсу ();

- заявка на участь у III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України;
- мотиваційний лист;
- декларація академічної доброчесності;
- відгуки наукових керівників, рецензії фахівців у відповідній галузі;
- анкета учасника III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України;
- інформація про результативність участі вихованців територіального відділення Малої академії наук України в II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України.

Академічна доброчесність

Одним із засадничих принципів сучасної державної політики в галузі освіти (відповідно до ст. 6 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145–VIII) загалом, а проведення Конкурсу зокрема, є академічна доброчесність. Ст. 42 Закону України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень».

Учасники Конкурсу є здобувачами освіти закладів загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти (Правила конкурсу, п. 1 розділ II), а отже, дотримання академічної доброчесності ними, визначено п. 3 ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі академічні завдання, які виконує здобувач освіти мають бути виконані академічно доброчесно. Недостатня кількість часу чи технічних умов не можуть бути виправданням для вчинення порушення академічної доброчесності.

Здобувач освіти завжди і в контексті Конкурсу зокрема має:

посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримуватися норм законодавства про авторське право та суміжні права;

надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Наголошуємо на необхідності посилатися на всі джерела, які учасник використовує для свого дослідження: текстові, візуальні, аудіовізуальні тощо. У всіх матеріалах: у тексті й додатках дослідницької роботи, постері, презентації тощо. Пояснення того, як коректно оформити посилання на різні типи джерел можна знайти у «Путівнику академічної доброчесності для позашкільця» (далі – Путівник), розробленому у межах проекту «Ініціатива

академічної доброчесності та якості освіти» – Academic IQ, що впроваджується Американськими Радами з міжнародної освіти за підтримки Посольства США в Україні, у партнерстві з Малою академією наук, на с. 70–82.

Путівник доступний для завантаження на сайті проєкту Academic IQ за покликанням: <https://academiq.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/Putivnyk-z-akademichnoyi-dobrochesnosti-dlya-pozashkillya.pdf>

Відповідно до пункту 5 розділу V Правил обов'язковим документом, що подається учасником на III етап Конкурсу є декларація академічної доброчесності – документ, який учасник підписує особисто, чим засвідчує, що дослідницьку роботу виконано відповідно до зазначених у цій декларації принципів академічної доброчесності.

Просимо переконатися, що учасник Конкурсу, підписуючи декларацію академічної доброчесності, розуміє значення термінів у документі, зокрема порушень академічної доброчесності, перерахованих у декларації та усвідомлює наслідки їх вчинення, передусім – дискваліфікацію з Конкурсу. Додаткові роз'яснення щодо того, які бувають порушення академічної доброчесності та як їм запобігти можна знайти в листі Національного центру «Мала академія наук України» від 08.11.2022 № 1.1./2.10–433 «Про забезпечення дотримання академічної доброчесності під час організації та проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту учнівських науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України» та в Путівнику на с. 21–44. Просимо звернути особливу увагу на с. 28–29 Путівника, де пояснюється хибність тези про допустимий відсоток плагіату в дослідницькій роботі.

Дослідницька робота

Відповідно до пункту 2 розділу I Правил науково-дослідницька робота визначається як індивідуальний дослідницький проєкт наукового або науково-прикладного характеру, що має суспільно значимий результат, провадиться із застосуванням наукових методів. Дослідницька робота – лише одна з трьох складових проєкту, постерний захист і участь у науковій конференції – дві інші, які будуть проводитись у форматі онлайн-конференції.

Дослідницька робота – академічний текст, що подається на Конкурс та розкриває актуальність, методологію та результати реалізації проєкту, засвідчує володіння учасником Конкурсу понятійно-категоріальним апаратом із обраної теми, компетентностями академічного письма. Структура дослідницької роботи обов'язково включає в себе: титульний аркуш, анотацію, зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел; за необхідності: перелік умовних позначень, символів, скорочень, термінів та додатки. Усі дослідницькі роботи виконуються державною мовою. До робіт секцій «Англійська мова», «Німецька мова», «Французька мова», «Іспанська мова» та «Польська мова» додаються анотації мовою секції.

Анотація та мотиваційний лист

Анотація є цілісним текстом, що розкриває суть дослідницької роботи. Не допускається копіювання будь-якої частини тексту дослідницької роботи (у тому числі вступу, чи висновків). Слід уникати таких формулювань: «метою роботи є», «основними завданнями визначено» тощо. Стисла характеристика змісту роботи з визначенням основної мети, актуальності та завдань наукового дослідження виписується через висвітлення основних розділів дослідницької роботи та їх представлення в короткій формі (від 100 до 250 слів). Зміст кожного із розділів розкривається одним-двома реченнями. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту роботи, відображати тематику дослідження. Кількість ключових слів становить від п'яти до десяти.

Мотиваційний лист – елемент дослідницького проєкту, орієнтований на виховання цінностей, що має на меті спонукати учасника конкурсу замислитися над відповідальністю вченого за результати досліджень. Він спрямований на самоусвідомлення учасником цілей власної діяльності та прояснення ступеня зацікавлення дослідженням, є одним з механізмів мінімізації випадків нав'язування учню теми дослідження, або написання роботи за нього.

Постерний захист і наукова конференція

Постерний захист – це безпосереднє спілкування учасника із членами журі у формі питань-відповідей, під час якого журі можуть перевірити знання учасника з теми дослідження, у тому числі з дисципліни, самостійність виконання дослідження. Робоча мова – українська, за винятком секцій «Англійська мова», «Німецька мова», «Французька мова», «Іспанська мова» та «Польська мова» відділення мовознавства, у яких робочою є мова секції.

Постер – це вертикально розміщений плакат, збережений у форматі PDF (обсягом пам'яті не більше 3 мб), що оформлюється українською мовою (за винятком секцій відділення мовознавства). На постер виноситься науковий апарат дослідження (мета і завдання проєкту, матеріали та методи його виконання, об'єкт, предмет, результати й висновки), саме він є відповідним пунктом комунікації.

Наукова конференція – передбачає презентацію учасником лише найбільш суттєвих результатів дослідження перед журі й іншими учасниками секції. Дозволить оцінити вміння обирати основне й презентувати його, спрямована на формування розуміння того, як оприлюднюється й поширюється нове наукове знання. Виступ на науковій конференції не дублює постерний захист.

Участь у кількох наукових секціях та продовження дослідження

Учасник III етапу Конкурсу може брати участь у декількох наукових секціях за умови подання такої ж кількості проєктів різних за змістом відповідно до напрямів секцій (пункт 3 розділу II Правил). Ці проєкти справді

мають бути різними. Спроба подати одне те ж дослідження у кілька секцій буде розцінюватися як самоплагіат та академічний обман, а отже, порушення академічної доброчесності. Дослідницькі роботи одного учасника, подані в кілька секцій, які відрізняються тільки одним розділом або постановкою завдань тощо, а у всьому іншому співпадають можуть бути дискваліфіковані з обох секцій. Відповідальність за недопущення подання такого типу робіт від однієї команди на III етап лежить на територіальних відділеннях МАН.

Відповідно до пункту 6 розділу V Правил учень має право подати дослідницький проєкт, який був представлений у попередні роки, за умови його суттєвого доопрацювання, що передбачає отримання принципово нових результатів, які ґрунтуються на застосуванні інших методик і розрахунків під час проведення дослідження. Якщо учасник представляв свій дослідницький проєкт на Конкурсі у попередні роки, а цього року доопрацьовує його, це слід зазначити у вступі дослідницької роботи, вказавши, що саме було доопрацьовано, які нові результати вдалося отримати. Дописування кількох сторінок тексту не є суттєвим результатом. Якщо учасник заявляє про доопрацювання дослідження, але не ставив нових завдань, не використовував нових методик та не обґрунтував нових висновків таке доопрацювання можна вважати несуттєвим.

Необхідність реєстрації та дотримання правил Конкурсу

Учасник III етапу обов'язково має зареєструватися у формі на участь, посилення на яку буде оприлюднено на сайті МАН та надіслано електронним листом на адреси відповідальних осіб обласних відділень МАН. Для реєстрації учаснику необхідно мати в електронному вигляді: наукову роботу (без додатків), постер у форматі PDF (обсягом пам'яті не більше 3 мб), презентацію (за бажанням). Просимо заздалегідь проінформувати учасників та сприяти обов'язковій реєстрації.

Під час роботи журі на постерному захисті та науковій конференції дозволяється присутність лише учасників у відповідній секції, секретаря секції та членів оргкомітету III етапу Конкурсу.

У разі порушення учасником вимог Правил організаційний комітет III етапу Конкурсу має право дискваліфікувати такого учасника (пункт 5 розділ II).

Результати III етапу Конкурсу оголошуються в останній день програми Конкурсу на урочистій церемонії (пункт 10 розділу VII), проміжні результати (заочне оцінювання дослідницьких робіт, постерний захист, наукова конференція) під час Конкурсу та після його завершення не оприлюднюються.